

EDUSKUNNAN  
LAKI- JA TALOUSVALIOKUNTA

Helsingissä

10 päivänä huhtikuuta 1986

Lausunto n:o 3

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan päätöksen mukaisesti valtiovarainvaliokunta on kirjeellään 18 päivästä maaliskuuta 1986 pyytänyt laki- ja talousvaliokunnan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 20 laeiksi valtion ja kunnallisen virkaehtosopimuslain sekä yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Tuomo Vainio valtiovarainministeriöstä, johtaja Paavo J. Paavola Kunnallisesta sopimusvaltuuskunnasta, neuvottelupäällikkö Antti Tuomi Akava ry:stä, lakimies Eija Lehto-Kannisto Julkisten Työalojen Ammattijärjestö JTA ry:stä, neuvottelupäällikkö Mikko Mäenpää STTK:n Julkisten alojen ammattijärjestö STTK-J ry:stä ja osastonjohtaja Sakari Muilu TVK:n virkamiesjärjestöt TVK-V ry:stä.

Hallituksen esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa valtion ja kunnallisen virkaehtosopimuslain sekä yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslain mukaan virka- ja toimiehtosopimuksiin kohdistuvista työtaistelutoimenpiteistä sekä sopimuksen määräysten rikkomisesta samoin kuin lakien mukaisen valvontavollisuuden laiminlyönnistä voidaan määrätä maksettavaksi erityinen hyvityssakko. Esityksessä ehdotetaan lakeihin otettavaksi erityiset, työehtosopimuslakia vastaavat säännökset hyvityssakkojen määräämisestä tarkistusmenettelystä, jotta määrät vastaisuudessa pysyisivät rahan arvon muutosten tasalla.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan edelleen, että hyvityssakko virka- tai toimiehtosopimuksen rikkomisesta voidaan tuomita nykyisen tahallisuuteen perustuvan rikkomuksen lisäksi myös

silloin, kun työnantajan tai työntekijän olisi perustellusti pitänyt tietää rikkovansa sopimuksen määräyksiä. Lisäksi ehdotetaan, että hyvityssakko voidaan myös erityisestä syystä jättää tuomitsematta. Samalla ehdotetaan täydennettäväksi hyvityssakkojen määrän arvioinnissa huomioon otettavia perusteita työehtosopimuslakia vastaa-

vasti. Hallituksen esitys toisaalta perustuu 7 päivänä syyskuuta 1984 annettuun lakiin työehtosopimuslain muuttamisesta (660/84) ja toisaalta liittyy hallituksen esitykseen laeiksi työsopimuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE n:o 248/1985 vp.).

Hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset lain muutoksiksi on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivästä toukokuuta 1986 lukien.

Laki- ja talousvaliokunta on lausuntoa valmistellessaan tarkastellut hallituksen esitystä toimialansa perusteella pelkästään kunnallishallinnon kannalta eli vain kunnallisen virkaehtosopimuslain 20 ja 21 §:n muuttamisen osalta. Esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, ettei ehdotetuilla muutoksilla ole kunnallishallinnon kannalta sellaisia vaikutuksia, jotka asettaisivat esteitä muutosten toteuttamiselle.

Edellä esitetyn perusteella laki- ja talousvaliokunta esittää kunnioittaen lausuntonaan,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä valiokunnan käsittelemä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.*

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Järvisalo-Kanerva, jäsenet Hilpelä, Hurskainen-Leppänen,

Kietäväinen, Kokko, Komsa, Laaksonen, Löyttyjärvi, Myllyniemi ja Varpasuo sekä varajäsenet Aho, J. Mikkola (osittain), Pietikäinen ja Valo.

## Eriävä mielipide

Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta puoltaa julkisen sektorin hyvityssakkojen korotusmenettelyä, joka vastaa vuoden 1985 alusta voimaan tullutta työehtosopimuslain muutosta. Tämä merkitsee hyvityssakkojen korotusautomaatin hyväksymistä. Ottaen huomioon hyvityssakkojen merkityksen työelämän käytännössä katsomme valiokunnan kannasta poiketen, että mahdolliset korotukset tulisi aina käsitellä eduskunnassa lainmuutoksina.

Vuoden 1985 alusta voimaan tulleella työehtosopimuslain muutoksella työehtosopimuslain hyvityssakot korotettiin enimmäismääriltään pääsääntöisesti yhdeksänkertaisiksi eli yhdistysten osalta 90 000 markkaan. Lakkojen johtuessa pääosin työnantajapuolen mielivaltaisesta sopimus-

ten tulkinnasta on sakkojen korottaminen heikentänyt ammattiyhdistysliikkeen mahdollisuuksia puolustaa työntekijöiden etuja. Kun edellä mainittu laki säädettiin, luvattiin hallituksen taholta uudistuksia, joilla vahvistetaan työntekijöiden ja ammattiyhdistysliikkeen asemaa työelämässä. Tällaisia uudistuksia ei kuitenkaan ole toteutettu eikä edes esitetty. SKDL:n eduskuntaryhmä on esittänyt hyvityssakkojen korotuslain kumoamista. Samanaikaisesti tulisi myös julkisen sektorin hyvityssakot saattaa samalle tasolle kuin työehtosopimuslain piirissä ennen korotusta.

Edellä todetun perusteella emme voi yhtyä valiokunnan lausuntoon vaan katsomme, että lausunnon pohjaksi olisi tullut ottaa ed. Kuopan ym. lakialoite n:o 25.

Helsingissä 10 päivänä huhtikuuta 1986

**Timo Laaksonen**

**Marja-Liisa Löyttyjärvi**